

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasabos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmesebb hirdetéseknek árlétszámítás adatik

MEGJELNIK MINDEN VASARNAP

Különmű az én folyóttan minden hónap elején lehet.

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, BUDAI-UTCZA, 189. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-UTCZA, 186. SZ.

Bélyegdíj minden bejelentésért 30 kr.

Kecskemét, 1891. ápril hó 17.

A megyék és a törvényhatóságok egymásután megszólalnak a közigazgatás államosításának kérdésében.

A választási jog elvesztése fölött keseregnek és ennek hamis ürügye alatt féltik a közsabadságokat, pedig nagyon jól tudják, hogy a közigazgatási tisztviselők, vagy a bírák választása sehol és sohasem tartozott a szabadság garanciái közé; érzik, mert tapasztalják, hogy a választás garanciája az eddigi rossz, pártoskodó és igazságtalan közigazgatásnak.

Ha tehát egymásután felszólalnak: teszik ezt azért, mert féltik az ősi just. a családi klikk uralmát.

Egy régi példaszó szerint nyakukon a kés és így nem csoda, hogy feljajdulnak, és visszaemlékezvén a régi gravámenes időkre, nagy elkeseredéssel, a kétségbeesés utolsó görcsös erejével ragaszkodnak hajdani jogaiknak még fennmaradt foszlányaihoz.

Az ország első vármegyéje, Pest-megye is beállott a sirató kórusba és fölemelte szavát a „szentségtörő merénylet” ellen. Az ünnepélyes tiltakozó szertartás jellemzésére a váci polgármester igen találatosan azt jegyezte meg, hogy „patkót vertek a döglött lóra.”

Vizont más oldalról szépen szaporodik azon megyék száma, melyek a reform mellett nyilatkoznak.

A legsúlyosabb bizonyíték a vármegye élelkeptelensége mellett az, hogy a vármegyei szava hajdani nyomatékát elvesztette, nem csupán a kormány, a törvényhozás, hanem az egész nagy közönség, a nemzet előtt.

De hát ez természetes is. Az egészséges magyar társadalomban végre valahára megérlelte az idő azt a tapasztalást, hogy a vármegye bástya ugyan, de a parciális családi érdekek védőbástyája a közös, az általános, az államérdek ellen.

Ezen közmeggyőződéssel szemben hiába kiabál a vármegye, sorsa elvégeztetett.

Az írás szavaival szólva „megmérlegettet és könnyűnek találtatott.”

Alapnak roskatag, megbízhatlan hogy a modern nemzeti állam ráhelezkedjék a maga óriási, merész ívetével, magas kupoláival; az eddigi fejlődés kibontott szárnyain pedig koloncznak alkalmatlan.

Eltesszük azért historiai emlékeink gazdag tárházába, tisztelettel emlegetvén ama megbecsülhetetlen szolgálókat, melyeket a megyék nehéz időkben nemzeti létünk, alkotmányunk szolgálatában anyai hűséggel, lelkesedéssel, odaadással teljesítették és kegyeletesen elefelejtvén azt az utolsó botlásukat, hogy a mikor túlélték, lejtárak magukat, nem volt bennük anyai önmegtartózkodás és elfogultatlanság, hogy ennek tudatára fel tudtak volna emelkedni.

Kétségkívül szebb, magasabb lenne a régi vármegye temetése, ha a hazafias önfeláldozás így általános, impozáns föllángolása szolgáltatta hozzá a gyászos szövetnek fényt, de a dolog lényegén azért sem változtat, ha e gyászos karba, oda nem hivatott hangok is vegyülnek.

Hogy a ravatalán fekvő vármegye csakugyan el is lesz temetve: arra nézve biztosítékot nyújtanak a függetlenségi hazamutók, kik nem érve be az első tiltakozó agitáció kudarczaival, most már az írásbeli kérvényezés helyett, a szóbeli népgyűléses úttan próbálják elsimítani kedves halottjukat.

Am teljék benne kedvt. Anyi bizonyos, hogy bármit is határoznak az összetoborzott népgyűlések, azért a föld, e hí. türelmes bolygó, azért csak tovább fog forogni — természetesen a régi vármegye nélkül. ○

Az agrárizmus Magyarországon.

Kodolányi Antal, veterán közgazdasági író, a Lúcherer Andor és Kormos Alfréd szerkesztésében folyó évi április elseje óta mint politikai napi lap megjelenő „Magyar Föld”-ben az agrárizmussal Magyarországon foglalkozik.

Sok tekintetben érdekes Kodolányi idézett cikke, de különösen időszerűnek

tartjuk, hogy Kodolányi épen most vette fel azt a kérdést; van-e agrárizmus Magyarországon; de kétséget nem szenved, hogy a „Magyar Föld” mint specialiter köz- és mezőgazdasági napi lap, leginkább van hivatalva arra, hogy ezen már igen számos félreértésre okot adott kérdést tisztázza. Ime Kodolányi Antal cikkének tömör kivonata:

De lássuk csak: hát mi is az az agrárizmus? — A legtöbben az egészséges mezőgazdasági érdekeknek azt a túlhajtását értik alatta, mely az agrárizmus név alatt akarja belévíni a mezőgazdasági politikába a reakciót. No ennél ugyan már sok érthetőbb definíciót halottunk, meg egy kissé a hátszavakat is benne rejlik a reakció szóban. A legkevésbé képesek azonban rámutatni, hogy hol létezik tehát az az agrárizmus, a melyet oly könnyőrtlenül akarnak üldözni, melynek diadálra jutása tönkre tenné szerintük Magyarország mezőgazdaságát és lehetetlenné tenné minden liberális (?) gazdasági politikát, minden gazdasági fejlődést.

Talán azon mozgalom hozta így igazlomba, az agrárizmus rémét a falra festeni óhajtó politikások(?), mely most a gazdák között megindult a tekintetben, hogy lehetőleg emancipálhassák magukat a köztudat uralma alól? s a részben, hogy minél erősebb tömörülések által igyekezni akarnak jogos követeléseiknek súlyt is adhatni?

Vagy csak a mezőgazdáknak nem szabad panaszoktól érdekeik s jogos kívánalmak mellőzéséért, mert különben rájuk olvassák a fiskális nemzetgazda urak, hogy agráriusok? Csak a mezőgazdáknak nem szabad érdekeiket hangoztatni a nélkül, hogy reakcióit ne emlegetsenek ezen jó urak?

Csak hogy gazda nélkül csinálták a számadást, mert mi gazdák az agrárius szótól többé nem félünk, mert tudjuk, hogy más e szónak a valódi értelme s más értelmé van annak a fiskális nemzetgazda urak szájában is.

A valódi agrárius mindenben az ipari és kereskedelmi érdekek fölé akarja emelni a mezőgazdasági érdeket, mi ellenben csak azt kívánjuk, hogy a mezőgazdasági érdekek is ép oly istápolásban részesüljenek, mint a minőben részesülnek az ipari és kereskedelmi érdekek. Mi nem akarunk egy zsarnok mezőgazdaságot az iparral és kereskedelemmel szemben, de nem fogjuk többé az ipar és kereskedelem uralmát sem túrni fölöttünk, hanem akarjuk a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem triumvirátusát, mely mellett mind a három foglalkozási ág felviruljon.

S e három foglalkozási ág komoly

munkához szokott férfai, hisszük is, hogy meg fogják egymást érteni mindenkor, ha a fiskális nemzetgazda urak bölcsessége által félre nem hagyják magukat vezetni.

Hogy a gazdák mennyire figyelemmel viseltek az ipari és kereskedelmi érdekek iránt, semmi sem bizonyítja jobban, minthogy a Székesfehérvárott tartott első gazdai kongresszuson a kongresszusnak egyik gazda tagja tette azon indítványt, hogy kéressék fel a kormányt, hogy mindenütt ott, hol ipari feldolgozásra alkalmas valamely nyers termény, a helyi viszonyok kifolyásaként nagyobb mennyiségben állítatik elő, s ennélfogva annak feldolgozására egy ipari vállalatnak helyes alapot szolgáltat, az ily iparvállalatokat egy bizonyos időre tegye adómentessé s azt más úton-módon is mindenmely istápolásban részesítse! Ilyen Magyarországon az agrárizmus!

Mi tehát oly agrárius törekvést, mely megrovást érdemelne s a mely reakcióit idézhetne elő, ma még sehol sem látunk, de igenis számtalan oly dolgokra tudnánk oda mutatni, hol a mezőgazdasági érdekek elhanyagolva láttuk s ez egyáltalában nincs helyén egy országban, hol ma még a földművelés oly túlsúlyban képezi az ország lakosainak foglalkozását, s ezzel a mezőgazdaság előhaladása annyira érdekében áll úgy az iparos, mint a kereskedő osztálynak.

Nem azt tartom tehát én egy közgazdasággal is foglalkozó napi lap feladatainak — mondja a „Magyar Föld” jeles cikkírója — hogy az agrárizmus falra festett rémével még csökkentse azt a csekély érdeklődést is, a melytől saját érdekei iránt nálunk a gazdák közönség, fájdalom, még ma is viselkedik, hanem inkább azt, hogy buzdítsa a gazdákat a mezőgazdasági érdekek minél melegebb, minél kitartóbb elkarolására. Mert csak reményem, hogy az ily törekvést nem tartja agrárius törekvésnek s a kik erre buzdítják a gazdákat, agráriusoknak, mert ez esetben és ily értelemben én is agráriusnak volnék kénytelen magamat vallani. „M. F.”

Új telepítések homokon.)

100,000 holdakra menő szőlőterületeket kellett a fillozerának tönkretenni, hogy a futóhomokunkban fekvő óriási tölke tudatára ébredjünk. A ma még egyedül rentabilis módja a szőlőtermelésnek kizárólag a homok s iparkodik is ezt az emberiség nyereszkedő része alaposan kibáználni, mert ama mozgalmat, mely a homokok betelepítése körül észlelhető, első sorban azok idézték elő,

*) A „Borászati Lapok”-ból.

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

Miert a dal?

A szív szerelme bánata
Miert ömöl a dalba át;
Maradna lent a szív ülén.
Hisz nincs, ki értené szavát.
Ne jönné fáradna a bú,
Óh csak ne zúgna dalba át,
Hisz így a szívet gyötéri csak
S dalban kacagja ön magát!
De tán a szív így elpihen?
S vesztett reménye újra él?
S ha szive dalba felfakad,
A dalnok újra vágy s remél?
Vagy tán a vágy enyészik el,
Ha dalba önti bánatát?
S talán a költő azt hiszi,
A dal így néki nyugtot ad?
Vagy tán — eh! hisz azért a dal,
Hogy ábránd közt ha felfakad,
Feledve bűt, kitárja így
Az édes, titkolt vágyakat!...
Azért a dal, hogy bájjával
Forasszon „egygyé” „két” szívet
Hiszen a szálló búzske dal
A vágyak révéhez vezet!...
S azért a dal, hogy —
Szívődő álmaid alatt
Leányka, majd ha érezed,

Hogy ismeretlen vágy miatt
Kéjjel sajogni kezd szíved,
S ha ébren-alva, úttalan
Bolyongsz. — legyen vezíred ez;
S legyen majd biztatód, mikor
Lelked jövődön tévedez;
Azért e dal, hogy ott legyen
Fakadó ébredéseden:
Bimbónyílkor zengje el
Hogy a miénk — rokon kebel!

Küzdj ellene!... Bár még dalom
Az álomk álomában él,
Ez lesz mégis lelked dala,
Szíved ha ébredésre kél!
Küzdj alva s ébren ellene!
És bár gyűlöld meg lelkedet,
Hogy bent a dal viszhangra lel
Azért a dal, hogy —
Mégis legyőzzön tégedet!

Scaevola—la.

Tavas van.

Tavas van, bár még nem nyílik virág,
Harmat nem csókol még falevelet:
Tarlott berekben már a vadgalamb
Szerelmes szive fölír, fölnevet.
Zsong-bong a légben, mint éji bogár
Égy titkos fájó, édes érzelem,
Lelkemre száll, mint egy csodás álom, —
Ne altass el őh, édes szerelme!
Szállj máshová, hol még nincsen tavasz,
A hol örömmel remél a lélek;

Tarlott világ az én szívem neked,
Szerettem... több már nem remélek.
Arany haját, nefejeles kék szemét
Siratja lelkem még a sírban is:
Enyém a szíve, nem esalt meg engem,
Olyan szerelmem nem lehet hamis. —
Azért nincs nekem rózsanyiláskor,
Ha fölír párjáért a vadgalamb,
Kikeletem: de majd virulni fog,
Ha róla álmodozom ott alatt...
Bartha József.

Emlékek.

— Töredék. —

Tapasztaltátok-e, mily jól esik az élet küzdőmeiben az ifjúkori emlékekhez fordulni, hogy azokból éret, kitartást és szeretetet merítsetek? Ha tapasztaltátok: akkor tudhatjátok, miért mentem én is pályám kezdetén a gyermekkori emlékek, a szülői szeretet körébe, mely érzelmekkel, gondolatokkal ültem a szülői ház tornácán, a melyet mint gyermek hagytam el s mint ifjú láttam újra.

Minden bokor, minden fa régi ismerősöm s regél az eltűnt szép időről, mely elmúlt örökre, s vissza nem jó többé.

A tulsó domboldal, kövévált üregével, nyüzsgő tarka cigány népével, mind ismerőseim voltak s eszembe juttatták gyermek játékimat. Eszembe jutott Panca is, a bodor szép kis cigány leány, a kivel oly

sokat játszottam hajdan, s elgondoltam, eltöprengtem, ugyan él-e még, ugyan hol van s milyen lehet?

Majd tovább fűztem gondolataim, s fel nem birtam fogni, hogy miért haragszik atyám e népre, pedig segítségére is vannak, sok szivességet tesznek neki. Télien a szalmáját segítik fogyasztani, nyáron pedig krumpilját, kukoricáját segítik eltakarítani, s hogy mind azért elismerést nem kívánunk, bizonyítja azon körülmény, hogy rendszeren olyankor tesszik, midőn senki sem látja. S hogy gyermeki szeretetet is táplálnak iránta, bizonyítja az, hogy ha rajkó születik, ki lehetne más a koma, a keresztapa, mint az én atyám, természetesen viselve a keresztelői költségeket.

De éppen ez a nagy szeretet okozta vesztülöt, mert midőn egyszer gyors egymásutánba sok keresztelőt ültek, ez azon gondolatot érlelte meg atyámban, hogy „ezek a gazdizók bizonyára céltudatosan s tervszerűen működnek arra nézve, hogy az én zsebemre minél több keresztelőt csaphassanak.”

Ott ülve a tornácra azon gondolkoztam éppen, lehet-e egy sejtlem elég ok, elég alap arra, hogy miatta egy egész fajt megvessünk, midőn a völgykatlan bezáródásánál meglátom kedves vadkörtefám, mintha szemrehányólag mondaná, hát eltelejtettél, hát elfeledted árnyékomban a két szikla darab közt levő puha mohágyat.

kik az általános vést kihasználók. új szőlők telepítésével nyereszkedni óhajtanak; s csak másodszorban azok, a kik tökével rendelkezvén, annak kamatoztatását legezserűbben az új nyereséges vállalatba fektetik; s végül harmadoszorban jönnek a fölözera tulajdonképeni áldozatai; elpusztult szőlőbirtokok, a kik csak, miután minden kísérlet a szőlők újtelepítéséhez a hegyvidékek tőke és szakértelem híján hiúnak bizonyult, mennek a homokra. Nem lehet azonban a módot ez esetben kifogásolni, csak a czél eléressék, azaz, hogy eddig semmi hasznót sem hajtó homokterületeinket jövedelméző tegyük s az itt termelt borral addig is, míg hegyi szőléink tetemes időt igénybevévő újajalkitása megvalósul, külföldi borkereskedelmünk fentartani bírjuk. Ne nézzük a mozgató indokot, csak a telepítés legyen okserűen végrehajta; csak hogy, sajnos, ép ezen okserűség az, a mely úgy régi, mint új telepítéseinknél hiányzik.

A fokozott szakértelem nemcsak a hegyvidék szőlői telepítésénél, különösen pedig a védekezés újabb módjainál, de magánál a homokszőlőkénél is nélkülözhetetlen. Tekintetbe kell vennünk, hogy a homoki borokkal szemtől nemcsak a közeli vidék közönségének ízlését kell szolgálni, hanem ama sokkal nagyobb közönséget, a melynek ízlése a hegyi szőlők természetének élvezése mellett megismert. Ehhez hasonló természetű a homokon csakis szakértelemmel vagyunk képesek előállítani, mely a telepítéstől kezdve a termék eladásáig kell, hogy mindenben nyilvánuljon.

Ha hazánk régi homoki szőlőin végig tekintünk, úgy általán azt látjuk, hogy ott sem a faj, sem a metszési mód, sem az ültetés valami nagyobb gondot nem okozott, de maga a szőlőművelés is nagyon is harmadrangú szerepet játszott. A szőlők többnyire tele vannak gyümölcsfákkal, a melyek a nap érlelt sugárait fel fogják, a szőlő tükéletesen megéri, soha sem birt. Rigorizációról meg abszolút fogalma sincs a népnek, s ezen szőlőművelésről sokkal nehezebb lesz a néppel ott megkezdve, a hol eddig is szőlőművelés volt, mint ott, a hol azt most karolják fel. Hisz intelligens szőlőgazdák is azt tartják, hogy a homokot fordítani lazaságánál fogva teljesen fölösleges; pedig ha tekintetbe vesszük, hogy a századokon át bolgyatlanul kekvő homokföld majdnem oly szilárdan áll össze, mint maga az agyagtalaj; de másrészt a forgatással jár amaz előny, hogy felső sokkal humózusabb és tápanyagdúsabb réteg alulra kerül, közvetlenül a szőlő-tőke lábgyökereinek van s ezzel elősegítjük a lábgyökerek, valamint a tőke helyes fejlődését, úgy a rigorizációs szükségessége teljes világításban áll előtűnik; de néhol ez teljesen mellőzhető is, a hol tudniillik a földalakulás bucskás, miután itt nagyobb földmozgások nélküli szőlőtelepíteni nem lehet.

Még nagyobb ellenszével viseltetnek szőlőtelepítő gazdáink az utakkal szemben; pedig egy szőlőtelep akkor mondható jól berendezettnek, ha az minden oldalról hozzáférhető, azaz széles, kényelmes utakkal van ellátva. Ez nemcsak a telep szépségét emeli, de az utra hagyott nagyobb területen elesett bőszen bőszen megterül ama kevesebb költségben, a mit a szüretre és a trágyahordásra fordítunk, miután a szerkesztő járművek a tőkék közé mehetünk. No, hogy aztán a sűrű ültetéstől ép a legnehezebben válnak meg szőlőgazdáink, az általános ismeretes; pedig épen ez a

legnagyobb hibája homoki szőlőinknek, hogy az amugy is gyöngye földet iskolászerűleg dugatják tele vesszővel, mint azzal okadónak, hogy a több mégis csak többet terem; mi ha igaz is volna, ezen több természetben nem lehet köszönet, miután a termés silány.

Mivel gyengébb a föld, annál ritkábban kell ültetni, miután a növénynek sokkal nagyobb földterületre van szüksége egy silányabb talajban, hogy életfenntartásához a tápanyagokat megtalálhassa, felvehesse, mint sem a kövesebb talajban. Ép ezért látjuk, hogy a sovány talaj növényzete sokkal dúsabb, illetve terjedtebb gyökérzetű, mint a buja talaj; s míg az előbbinél inkább a vastaggyökerek dominálnak, az utóbbinál a hajszálgyökerek vannak inkább kifejlődve. Nagyobb, széles sor és tökéletav mellett sokkal könnyebben kezelhető a szőlő, szellő és az érlelt napugár jobban éri s nemcsak több, de jobb terményt is nyerünk, mint sűrű ültetéssel. Ép a homok szőlők vannak hivatva könnyű megműköltetésre, foglaltat fogva a togasat művelésre, mely fokozott művelés a sűrű ültetést teljesen kizárja. De a ritka ültetésnek másik előnye még az is, hogy a mai magas vessző árak mellett sokkal kevesebb költséget emészt föl.

Nem kevésbé fontos kérdés az új homoki szőlők telepítésénél a faj megválasztása. Ha figyelemmel kísérjük a homoki szőlőtelepítések körül megindult mozgalmat, úgy azt tapasztalhatjuk, hogy a legnagyobb terület esemeszőlővel ültetik be. Okadatok ez ott, hol még az esetben is fogyasztásra talál a szőlő, ha a külföldi kivétel az újajalkotott hegyi szőlőkből is pótolja szükségét, azaz nagy városok közelében, a hol a helyi fogyasztás is nagy. Az igaz, hogy a cemeszőlőtermelés sokkal jövedelmesebbé válik a szőlőművelésnek, mint a bortermeles, de ha a terményt eladni nem bírjuk, akkor a cemeszőlőből nyert bor sohasem fog versenyezni a bortajok természetével; mert egészen mást követelünk a cemeszőlőtől, mint a bortermetől.

Midőn az ültetés főirányával tisztába jöttünk, lehetőleg kerülünk kell a vegyes ültetés; lehetőleg, miután vannak egyes fajok — mint a madeleine-fajok, beregi rózsás, dinka stb. — a melyek tiszta fajültesben természet alig hoznak. Minden fajt külön táblába, a cemeszét ritkábban, a bortajt sűrűbben lehet ültetni, miután a cemeszőlő csak akkor terem, ha azt hosszan műveljük. A vegyes ültetésnek hátránya nemcsak a szüretnél nyilvánul, hogy tudniillik egyik faj csak akkor érik, midőn a másik elrohadt, mi mindenestre a természetre hátrányos, ha csak a szüretet nem 3—4 ízben akarjuk eszközölni, de hátrányos különösen természetnél, miután jótórman minden faj más más metszést kíván; s hátrányos végre a szőlő bemunkálásánál, a mit a kellő időben végrehajtani sohasem bírunk. De a szőlő mostani állapot mellett a vegyes ültetés mellőznünk kell még különösen azért is, mert vegyes ültetésű szőlőből vesszött senki se vásárol szívesen.

A homoki szőlőtermelésnél czélunk tömeg bort termelni, természetes tehát, hogy hosszúra metszük; de a hosszú metszést sem szabad a homokon a túlságig hajtani, mert pl. a lugasművelést a homok meg nem bírja, kis tápanyag készlete folytán. A hosszú metszésnél is úgy kell irányoznunk a dolgot, hogy a fűrtök a földszintől magásra ne jöjjenek, miután minél közelebb van a fűrt a földszínehez, tam felőle, sokszor gondoltam rá. Elbűvölve s testem terhet nem bírvó olottam le mellette s lelkem fönn járt valahol a hetedik menyországon, ott a hol a bibliai madár hallatja bájoló énekét s a hol az öröm, ifjúság, szerelem örök, soha el nem múló.

Oh miért is oly kurta e bűvös álom s miért van a felébredés. Oh miért van az, hogy a földi föld oly rövid, a szenvedés pedig oly hosszú, oly megmérhetetlen nehéz. Felültem, s néztem, mint kékzik ott előttem lehunyt szemekkel s mosolygó ajkakkal. Majd az ölemben vettem s fülébe suttogám: Falum vadgalambja, mezőnk ne felejtse, vadpórája tied mindenem, életem, szerelmem. O rá néz, szeméből olvasom, hogy azt gondolja, nem kell nekem kínszened, nem életed, csak szerelmet adj, s csak ezt ne vond meg tőlem.

Majd megnyílnak ajkai s én remegve türelmetlenül várom és szavakat, szeretlek egyetlenem s még sem állhatom meg, hogy újra meg újra el ne némissam hosszú s forró csókjaimmal.

Aztán újra megnyílnak ajkai s én remegve, reszketve várom üdv-e vagy kárhozat, s ő kérőn, hizelegre kezd: úri s lelkemet a remény a gyönyör érzete járja át, s elfojtott lélekzettel halgatom üdvöző szavait, hogy . . . úri, azt a kis bagót kermém szépen, s rá mutat kialudt szivaromra.

Lestár Albert.

annál inkább képes a talaj kisugárzó hőjét felhasználni. Az új homoki szőlők első 2—3 évben bőven teremnek, különösen az oly helyen, hol azelőtt a talaj legteljebbe legezölt szolgált s ép az vezető földre azon szőlőtermelőinket, kik azt állítják, hogy a homokot trágyázni nem kell. Pár év múlva, ha a homok kis tápanyag-készlete fölemésződik, csakhamar beáll a reakció, azaz a szőlő nemcsak kis, de rossz termést is fog hozni. Sehol sincs égetőbb szükség az erős trágyázásra, mint épen a homoktalajnál, de sehol sem kerül meg másrészt az oly gyorsan, mint ugyancsak a homoktalajnál. A homoktalaj beves természeténél fogva a szerves trágyákat gyorsan fölemészti s ép azért, ha szerves trágyákkal óhajtanak trágyázni, a fő elv legyen, hogy keveset, de sokszor. E jelszó lehet különben irányadó, a műtrágyák alkalmazásánál s miután a homoki talajnak bevességén kívül még egy más hibája is van, az abszorpció képesség hiánya. A homoktalaj ugyanis a belejuttott tápanyagokat nem képes hosszabb ideig lekötöni, azaz a talajviz által az belőle könnyen kimosatik. Eme trágyázási mód különben a homoki szőlőknek legmegfelelőbb. A homoktalaj e hibáját figyelembe kell vennünk s ép azért a műtrágyák alkalmazásánál a kellő időpontot szem elől téveszteni nem szabad. Igaz, hogy a műtrágyák jelenleg még tetemes pénzt emésztnek föl s csak ott alkalmazhatók, a hol tőke is van. De ezen magasabb kiadás tetemesen megtérül a több és jobb természetben.

KÜLÖNFÉLEK.

— A törv. közigazgatási bizottsága t. hó 21-én, azaz jövő kedden a polgármester úr előnktele alatt tartja rendes havi ülést.

— Beniczky István főispán úr Ó Nagyméltósága, mint részvétellel értesülünk, még most is gyöngékedik és egészségi állapota nem engedi meg, hogy úgy ebben, mint még a következő május hónapban is hivatalos teendőit foglalkozzék. A főispán úr, mint halljuk, egészsége helyreállítását végett néhány hétre melegebb éghajlatú vidékre utazik.

— A városi szervezeti szabályok a helygymnázium által néhány lényegtelen változtatással helyben hagyattak. E szervezeti szabályok folytán meghatározott állások betöltése azonban hosszabb halasztást szenved a főispán úr betegsége miatt.

— Az úri banda* folyó hó 13-án, a Kaszinóban tartotta rendes zeneprobáját, melynek igen szép számú hallgatója volt, köztük Zoltán, lovassági tábornok. Benkő ezredes és a helybeli egész honvéd huszár tisztikar. Az úri banda sikerült produkcióit után Balog Bandi zsendített rá és újonnan szervezett bandájával gyönyörködtette a közönséget. A zeneóra és annak folytatása jó mélyen benyelt az éjszakába.

— Földváry Mihály, Pestmegeye alispája a f. hó 13-án tartott megyei közgyűlésen beadta lemondását, a melyet azonban a közgyűlés nem fogadott el. A vármegye közönsége igen helyesen cselekedett, hogy érdemes első tisztviselője állását nem kötötte olyan ígérethez, a melynek megtévesztése ok fen nem forgott és az egész kérdés egy teljesen személyes természetű bizalmi manifesztációval végzett.

— Kérem. A jót. nögyelet elnöksége tisztelettel felkéri azon úrnöket, kikhez a „Laviná” eljuttott, szíveskedjenek azt az utasítás szerint sürgősen vissza felé indítani.

— Érettségi vizsgálati miniszteri biztosok. A hivatalos lap közlése szerint a június havi érettségi vizsgálatra a kegyesrend főgimnáziumhoz: Dr. Pauer Imre, egyetemi tanár, az ev. ref. főgimnáziumhoz pedig Dr. König Gyula, műegyetemi tanár neveztetett ki miniszteri biztosul.

— Katonai szemlék. A múlt héten Zoltán, lovassági tábornok a helyben állomásozó 4-ik számú honvédszázad — Spiegelfeld ezredes a Molnáry ezred, báró Gámminggen tábornok lovassági felügyelő pedig a 7-ik számú huszárezred csapatai fölött tartottak beható szemléket.

— Jótékony célú színelőadásokat fog tartani városunkban a jövő hó folyamán ft. dr. Eben Mihály magosi plébános úr. Az előadások tárgya: Jézus Krisztus születése és gyermekéje bibliai történetek földalga alapján. A színi előadók (összesen 12—14 tag) mind műkedvelőköl állnak, de kellő képzettségükrol gondoskodva van, úgy, hogy közönségünk is érdeklődéssel nézhet elé az előadásoknak, melyek már nemes czéljoknál fogva is igényt tartanak a legnagyobb fokú pártolásra, miután a tiszta jövedelem árvaaknak és más hasonló jótékony czelokra fordíthatik.

— Az ipartestület újonnan megválasztott tisztviselői tiszteletre, saját helyiségben, t. hó 15-én sikerült ülést rendezett. Főlegesen említenünk, hogy a kedélyes vacsora alatt a pohárköszöntők sem hiány-

zottak. A sikerült estély a legjobb hangulatban folyt le.

— A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényt a hivatalos lap t. hó 14-iki száma közölte. Miután e törvény úgy intézkedik, hogy csak az a törvénytarban való megjelenés napjától számított három hónap múlva lép életbe, emellogva a vasárnapi munkaszünet július 14-től kezdveles kötelező.

— Hymen. Bérczy József, méhii (Gömör m.) tanító t. hó 14-én a helybeli gyámtemplomban esküdtöt örök hűséget Gömör-magyarországnak a. a. nak. Tartás megelégedés és boldogság kísérje frigyüket.

— Halálozás. Részvétellel vettük a következő gyászlapot: Király László és neje Farkas Eszter mint szülők; Király Vilma mint testvér; Farkas Antal és neje Csorba Eszter és özv. Király Józsefné sz. Kovács Anna mint nagyszülők, — valamint az összes rokonság nevében is, — mély fájdalommal jelentik forrón szeretett fiúknak, a jó testvérnek, unokának és rokonnak ifj. Király László 15 éves joghallgatónak folyó hó 17-én déli 12 órakor, élete 19-ik évében, hét heti súlyos betegsége és a halálközeli szentségének ajtós felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült teteme t. hó 19-én d. u. 4 órakor fog a Szent-háromszágról nevezett sírkertben lévő családi sírboltba örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent miséldozat pedig t. hó 21-én d. e. 8 órakor fog a Mindenhatónak bemutattni. Kecskemét, 1891. ápril 17. Béke lenjen a korán elhunyt kedves halott emléke fölött.

— Egyháztanács gyűlés. A helybeli reform. egyház tanácsa múlt vasárnap ülést tartott, melyen a következő fontosabb tárgyak nyertek elintéztést. 1. Ns. Lestár kir. tanácsos és polgármester úr, mint egyháztanácsos; Zolnay Antal püspárnok és Kovács István jegyző a hivatalos esküt letették. 2. Az egyházmegye esperese a főgondnok és presbiter választást tudomásul vette. 3. Adam Kálmán esperes úr tudatja, hogy Ftü és Méltóságos Szász Károly püspök úr t. hó 30-án d. e. a rendes vonattal püspöki látogatás végett városunkba érkezik s ezen nap delutánja a főgymnáziumot és jogakadémiát; május 1-én és 2-án pedig az elemi iskolákat látogatja meg; május 3-án d. u. pedig isteni tisztelet után az úrasztalánál beszédet fog tartani. Ezen püspöki látogatást az egyháztanács örömmel tudomásul vévén, püspök úr magas állásának megfelelő, egyszerű, de azért díszes és ünnepélyes fogadtatást tekintetből 14 tagú rendező bizottságot küldött ki; s habár a tanácsgyűlés még határozatot a végleges program iránt nem hozott; megbeszélés tárgyává tette, hogy püspök úr ide jövele általános harangozással jeleztessék a testvér egyházak részéről is. 4. Tárgyalattott Györfly Balázs főgondnok előterjesztése és pót-közvetítése és a pénzügyi bizottság s tárgybani hason irányú javaslata. — Ezek folytán az egyháztanács egyhangulag kimondotta, miszerint az egyháznak a város irányában fennálló régi kórházi 3777 forint 86 kr. kamat tartozásából 1259 forint 29 kr. törlesztés és az egyeseköl kölcsön vét. meg visszafizetésen 310 ft. bazár-kölcsön tartozásból 731 ft. 16 kr. karnak sorolás útján visszafizetése s egyéb halasztást nem tűró kiadások fedeztetése végett, más jövedelmi forrás hiányában, az állami adó után 7% egyházi adót 3%-el felemeli; de csak a t. évre, mivel az egyház tőke-tartozásának tervszerű törlesztése, az egyházi adónak esetleg az adózók osztályba sorozásával igazgóságra alapa fektetése szempontjából a pénzügyi bizottság alapos és indokolt javaslat betérésétetetés utasított. 5. Tárgyalattott Dr. Horváth Adam orsz. képviselő levele, melyről tudatja, hogy Balassa Károly fejérmegyei kápolnásnéki lakos 20000 frtnyi kápolnákérol akként végintézkedett, hogy kápolnásnéki birtokának jövedelme családja ágának ösztöndíjjal szolgáljon, ennek kihalása esetén jelzett birtok 1/3 részben a pápai; 2/3 részben a helybeli reform. főiskola örökölje. A kellő intézkedés megtéteztet. 6. A reform. templom kerítése falragasokkal és hirdetőnyelkekkel elpiszkoltatván, ennek meggtátása végett a rendőrkapitánysághoz átirat intéztetett.

— A deléltől névnapj közönsétek elhagyása, illetőleg megváltoztatása iránt városunkban üdvös mozgalom indult meg. Ezen eredeti, így alakban sehol sem szokós névnapozás beszüntetését a kezdeményezők aláírás útján vélik, legezserűbben társadalomlag keresztülvihetőnek, miért is az erre vonatkozó aláírási iv közközre bocsájtattott és már eddig is tekintélyes azok száma, kik az eszmét pártolják.

— Iparkamari kultútag választása. A budapesti kereskedelmi és iparkamara kultútagainak választás útján legelő kiegészítő elrendeltetvén, a megválasztandó két iparos és 1 kereskedő kultútag választására határidőül folyó évi április hó 20. napja tüzetett ki olyformán, hogy a város-ház tanácsstermben, mint választási helyen

Megindultam s oda értem és úgy halottam, hogy a hang, melyet az ágai közt végig suhanó szellő ideg elő, hasonló az öröm kítőró hangjához, s éreztem, hogy ágainak hajlongása azt fejezi ki, hogy „Isten hozott, Isten hozott.”

Oda pillantok a moh ágyra s lábam gyökeret ver, lélekzetem elakad s érzem, hogy úgy velem a föld. Nem merek mozogni, mert remegek, mert félek, hogy eloszlik a bűvös álomkép, hogy eloszlik s többé vissza nem jő soha.

Sokáig állok ott s nézem a gyönyörű tündér lányt, mint pihen ott nyugodtan, nem is sejtje, hogy két szem meglopja bájait. Ott pihen, nagy fekete haja szét omlott, két karja feje felé hajtva, mintegy nyombust képez, vépriros kis ajka nyitva mintha mondaná „nézd meg e fogakat”, piros szoknyája egy kissé felesésva engedti, hogy szeméddel megrabol az idomok gyönyörű tükéjéit, melyekhez képest Phidias minden alkotása elvész, a melyhez hasonlól a világ egy festője sem mintázott még. Nézem s megismerem benne Panczát, a kis cigánylányt, nézem s szívem, lelkem valami reszketés járja át s érzem, hogy egy új, eddig ismeretlen érzelem van ott megszületendően.

Oda léptem az alvó mellé, lehajoltam s hosszú csókot nyomtam epkaraikra. Ő felé néz, nem ijed meg, hanem mosolyogva mondja „hát elfjött Pista úri, sokat álmod-

a szavazás d. e. 8 óraker, és d. u. 2 óraker veszi kezdetét, délelőtt az iparosok, délután pedig a kereskedők szavaznak. A legutóbb szavazatot nyert jelölt mint kiltag a kamarába azonnal belép. A választás vezetésével megbízott rendőrség különben az érdekelteket erről falragaszok útján is értesítette.

Üzletárvétel. A Gallia-féle. 1853 óta fennálló jóhírnevű könyvkereskedést Metzger Béla ír megvette és azt saját neve alatt folytatni fogja. Metzger Béla úrnak lapunk mai számában foglalt hírdetésére e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét és legmelegebben ajánljuk őt a közönség támogatásába.

Népmozgalmi kimutatás. A tisztifővárosi hivatal kimutatása szerint a folyó évi április hó 5-től 11-ig született 39 gyermek, ez idő alatt elhalt 29 egvény, e szerint a népesség ezen idő alatt 10 lélekkel szaporodott. Az egészségi állapotok kiélelítőek.

Elbocsájtott városi fogalmazó. Taty Endre, hosszas betegkedése miatt hivatalából elbocsájtott városi rendőrségi fogalmazó, elbocsájtását a belügyminisiterium nevezett végkielégítésének főnhagyása mellett jóváhagyta.

Helyreigazítás. Lapunk legközelebbi számában a „Ló- és fogatösszeírás”-ról szóló újdonságban az összeírás megkezdésének idejeként május hó 20-ika jeleztetett, mi tévesen volt jelezve, miután az összeírás folyó hó 20-án valgy hétfőn veszi kezdetét a rendőrség által kibocsájtott hirdetményben megjelölt helyen és órában.

Egy megrögzött gonosztevő vége. Fuscó Baka János, nagykőrösi illetőségű s odaváló lakos, a Duna-Tisza között körülbelül 25 év óta ismeretes tolvaj, ki a szegedi delegált bíróság idejében is huzamosabb ideig „ült” a szegedi várbán, miután most 8 hónap óta a helybeli kir. törvényszék fogházában több rendbeli lopások (bánhalmagaz) miatt mint vizsgálati fogoly őriztetett, folyó hó 11-én reggel 8 óraker, a fogházi kórházban — tuberkulózisban — meghalt. Fuscó egyike volt a leggravaszabb gonosztevőknek, még a legrutinirabb vizsgáló bíró sem tudott vele boldogulni soha, makacs tagadásán hajótörést szenvedett a legnagyobb igyekezet is. Mondják, egy ízben megtörtént vele az is, hogy a vizsgálóbírónak, — ki őt szép szavakkal kérte tettének bevallására — mindent a legszebben írásba foglalásához akart fogni, kijelentette, hogy mindezt csak „barátságból” tette, most azonban, hogy látja azt, miszerint a vizsgálóbíró szavait írásba akarja foglalni, kijelenti, hogy „nem tud a dolgról semmit”; és a bíróság azon ügyben nem is tudott vele semmire menni. Hallgatag, magába zárkózott ember volt, s épen azért nem lehetett őt soha megfogni, ezért bírt ő a leghevesebb kereszkedések tüzén is kiállni. Halála a társadalomra néve igazán nyereség.

Megszökött fogolynő. Lapunk mult számában közöltük volt, hogy a helybeli kőzházból f. hó 10-án reggel, Kernács Borbála czeplődi illetőségű, egy évi fogházra ítélt beteg hajadon megszökött. A megszökött fogolynő nem sokáig élvezte az arany szabadság örömeit, mert a czeplődi rendőrség 11-én délelőtt már elcsépte s a helybeli kir. törvényszék fogházába, hátralevő szabadságvesztés büntetésének kiállításáig, visszazáraltotta. Kihalgatásba alkalmával azt adta elő, hogy a szökést a gyógykezelés, illetve az annak során netán rajta foganatostandó operációtól való félelemlől követte el. A szökés vétségért szabadságvesztés büntetése fegyelmileg két havi magánelzárással szigorítottat. Most a magánzárkában elmélkedik tette sikertelen volta felett.

A debreczeni gazd. tanintézetek. A debreczeni tanintézet kiadott jelentéséből megemlítjük a következőket: Helyzeténél fogva ennek kellene a legnépesebb tanintézetnek lenni. — Mégis a mult évben a növendékek számában nem növekedés, hanem 27 százalék apadás mutatkozott. Legkülönösebb pedig az, hogy Debreczenből, ámbar minden debreczeni növendék tandíjmentes, a gazdasági tanintézetet csak kilenec, a földmives iskolát pedig négy ifjú látogattat. A legközelebb eső Hajdimegye még kevessebbel, mindössze 5 tanulóval járult a két tanintézet halgatói létszámához.

A főváros és a mérsárosok. Érdekes lesz a fővárosi lapok után fölemlíteni, hogy a fővárosi közelelmezési bizottság milyen eljárást érvényesít a mérsárosok ellen, kik a husárakat kényők és kedők szerint emelik. Az élelmezési bizottság elhatározta, hogy maga méret ki húst, és azokat a vállalkozókat, kik a fővárosba kiesinyben való eladásra húst akarnak behozni, a legmesszebb menő kedvezményekben részesíti. A közvágóhidat pedig első sorban a bizottság és másodsorban csak azok a mérsárosok vehetik igénybe, kik áremelés nélkül mérik ki a húst. Bizony a szabad ipar ebben a kérdésben a szabad kizsákmányolásnak nyitott teret.

Tanulmányi versenyek. Közoktatásügyünkbe Csáky Albin gróf minisiter egymsútan hozza be a kisebb-nagyobb reformokat, a melyek nemcsak a tanférhák, hanem a szülőknek is nagy örömet okoznak. A minisiter legújabb törekvése az oktatás intenzívbevitelére czeplődi versenyek et, mint a tanulók buzgalomát és ambíciójának növelésére szolgáló eszköz bevitni a közoktatásba. Erre szólnak a testi nevelés érdekében már ez évben tartandó országos tornaversenyek s erre fognak a szellemi nevelés érdekében azok a tanulmányi versenyek szólni, amelyeket Csáky Albin gróf legújában létesíteni akar. A minisiter terve nem utánzata a francia concours-oknak, amelyek csak külső kitüntetésből állának és csak írásbeliek; hanem a mi speciális viszonyainknak megfelelő alkotás lesz, amelynél a szellemi verseny gytése s — később az országban több verseny tartatván — több győztes kitűnő tanuló jelentékeny évi ösztöndíjban fog részesülni mindaddig, míg egyetemi tanulmányait be nem fejezte. E versenyek előre láthatólag az ország minden intézetében nagyban növelni fogják a diákok buzgalmát és ambícióját s ez által a tanítás eredményét is. A versenyre csakis azok a tanulók bocsátatának, akik érettségi vizsgálatukat kitüntetéssel tették le. A verseny tárgyai volnának a magyar nyelv és irodalom, latin nyelv (vagy realiskolai tanulóknál a francia nyelv), történelem és mennyiségtan. A verseny első része írásbeli volna. Csakis azok, akik az írásbeli versenyen mint legkiválóbbak győztek, bocsátatnak a szóbeli versenyre is. A szóbeli versenyen is győztesek nemcsak külső kitüntetésben részesülnek, hanem évi 3—400 forintos ösztöndíjakban is, egyetemi tanulmányok idejére, úgy, hogy az ily tanulók felsőbb tanulmányaikhoz az eszközöket, amelyek napjainkban jelentékenyek, bőven megszerezhetnék; a versenyek elkövetkezéme tehát igen nagy fontosságú, s minthogy a versenyeken tehetős szülők gyermekei is résztvehetnek, várható, hogy a győztesekből a tudományok független művelői is fognak kikerülni. E verseny egyelőre csak a fővárosban tartatnék, később Kolozsvárt s aztán az ország más nagyobb helyein is. A verseny examinaló bírálói különböző középiskolákból vétetnének, a többi bírálók pedig nemzeti kulturánk független állású kitűnősegi közül választatának ki.

Házasság. A lopások, betörések és házasságok, bár a rendőrség a legnagyobb éberséget tejt ki a közbiztonság fenntartása érdekében, napirenden vannak. Hétről-hétre szaporodnak; minek oka valószínűleg a rendőrség létszámának esekely voltában keresendő. E bajon alig lehet másként segíteni, hacsak úgy nem, hogy a rendőrség létszáma megszorítottatik, az új szervezeti szabályoknak megfelelő száma kiegészítetik, s a kiegészített rendőrségi szolgálókat kellő oktatásban részesítettik. Városunk erélyes főkapitánya, hiszük, hogy mindent el fog követni a rendőrség létszámának szaporítása és kiképzetésére tekintetben. Legközelebb folyó hó 14. és 15-iki éjjel özv. Forgó Imréné VII. tized kistemploméri házát ásták ki ismeretlen tettesek, s onnan nagyobb mennyiségű zsírt, vajot, ruha és ágyneműeket vittek magokkal. A jelek arra mutatnak, hogy a házasság oly egyén követte el, ki károsult házánál járatos volt. A nyomozás erélyesen folyó lenne, ha rendőrségünk ez ügyből kifolyólag, a közel multban szabadult, rovtól előéletű egyéneket mind felügyelet alá venné, meglehet, hogy a tettesek ép azok között vannak.

Eltévedt csók. Stuttgartban egy előkelő család estélyt adott, melyre egy herceg is megígérte megjelenését. Azonban a herceg előbb érkezett oda, semmint az ünnepeily rendezésével kézzek lettek volna. Midőn tehát észrevette, hogy korán jött, gyorsan eltávozott s az alkonyatban a ház előtt még egy ideig járkált fel-alá. Hirtelen egy csinosan feltöltött cselédnél rohant ki a házból, hozzá sietett, markába nyomott egy csomagot, melyben, mint később kintűnt, egy nagy darab kolbász és pénz volt és aztán azt sugta a herceg felébe: „Ma ne jöjj, nálunk nagy estély van, herceg vendégünk is lesz, holnap látlak!” Ezekkel a szavakkal néhány czuppanós csókot nyomott a herceg szájára és eltűnt, mielőtt a herceg szóhoz juthatott volna. A herceg fejét esoválva sétálgatott tovább. Egyszerre egy köpenye burkolt katonát pillantott meg, ki sovár pillantásokat vetett a ház kivilágított ablakaira. A herceg bántorkodott megkérdezni, hogy nem szeretődött iese-e? A katonaa azt felelte, hogy igen. „Ennél fogva ez a csomag önnek volt szánva?” A ki adta, azt mondta, hogy holnap jöjjön, mert ma nincs ideje az estély miatt. — „Nagyon szépen köszönöm. Már hát holnap fogok eljönni.” — „Adott azon felül az a lány még valamit?” folytatta a herceg — „de ezt nem adhatom át önnek.” — „O, kérem, hát tartsa meg csak,

mára nekem ez is elég.” Az estélyen rendüvili vidám hangulatban volt a herceg. El is mesélte később az esetet annélkül, hogy a miatt akár a katonának, akár a cselédleányknak baja lett volna.

Selyemtenyésztők figyelmébe. A földmívelési minisiternek tudomására jutván, hogy a selyemtenyésztők nagy része nem a szegszárdi selyemtenyésztési felügyeletségtől nyert, hanem saját maguk által tenyésztésre félretett peték után tenyészít a selyembogarakat, figyelmzeteti az érdekelteket, hogy selyembornyókat csakis a szegszárdi selyemtenyésztési felügyeletségtől beszerzett petékből szabad tenyészíteni; mert a saját használatra előállított petékből kiköltött hernyók legnagyobb része bele szokott esni a hernyókat pusztító ragályos betegségek valamelyikébe, s ez által nemcsak az illető tenyészítő saját tenyészítése, hanem ragályozás folytán az egész vidék selyemtenyészítése is veszendőbe mehet. Akik ezen intézkedés ellenére más, mint a szegszárdi felügyeletségtől származó, petékről tenyésztenek hernyókat, 100, illetve ismétlés esetén 200 forint terjedhető pénzbírsággal fognak büntettetni.

GAZDASÁG.

Új főzelek-nem.

Föltűnést keltőtt 1890. tavaszán a berlini kertészeti kiállításon egy japáni eredetű növény, melyet ősi hazájában főzelekül használnak, kik voltak ott állítva olvasószériaen összefűződött zárgumói és cserépban maga a termő növény is néhány példányban. Külső habitusa meglepően hasonlít a mi ingoványainkban vadon növe seppedékhez (Stachys palustris), mely úgy látszik fajbeli törzsajza neki és többi nálunk élő rokonainak is. O Stachys affinis nevet visel a botanikai műszótárban. Pest megye területén élő testvérei: a mezei fehér zsalya (St. germanica), az erdei holtasalán (St. sylvestris), az egy nyári hunyász (St. anna), meg a tisztelű vagy tarlóvirág (St. recta).

A Pharmaceut. Zeitung szerzett ez új főzelek-növény gumóiból néhányat próbaizelés végett; Vilmorin, Andreux et Comp. párisi növénykereskedő cég utasítása szerint a gumókat meghámozatván 5 perczig főzte sósvízben. másík 3 percz alatt pedig kásásra süttötte törő vajban. Így elkészítve igen izletes eledelt nyújtott. Nem szabad azonban 10—15 perczen túl tűznel lennie. Közép íze van a burgonya és gesztenye közt, az utóbbinak édessége nélkül; másók inkább lelik ízet hasonlónak a spargéához, vagy az artifi porzhorhoz (Scorzonera hispanica), vagy épen a dióhoz. Mindenki jóízűnek találta és mivel könnyen természetű, eledelül igen beválk.

Hús lében főzve és hollandi mártással leöntve olyan, mint a teltovai répa; pörkölt gumóit ecetben is fől lehet adni az asztalra. A berlini porosz királyi kert fölligelője H. Lindemuth alaposan ismeri a főzelek-nemeket, ő kétféleképp elkészítve élvezte már a Stachys affinis, és azt mondja felőle, hogy petrezealyemmel elkészítve fehér lében is kintűnő eledel, de kedvezőtlen itélettel felőle csak olyanok ejszettek, a kiknek nagyon kedvelt eledők a borsó savanyú kel kíséretében, de ezek a főzeleknél a valódi finomságot méltányolni sem tudják.

Gumóit márcziusban vetik, 2—3-at 10 cm. mély gödörbe, 40 cm. távolságú köztöben s laza földdel betakarják. Október végén és november elején érnek meg a gumók és mivel keveset érzékenyek a fagyok iránt, bennhagyhatók a földben és használtra legjobban onnan előszedni. Erősebb tagy ellen megvédi a levél hulladék vagy szalma takaró; ha azonban nagy hó miatt bajosan esik gyakoribb szedése, a nagyobb mennyiségben kiáoszt gumókat hasznos homokban tartani, hogy erősen kiszáradjanak és a szép gyöngyszint el ne veszítsék a szabad légen.

Ma már nagyban termesztik Páris környékén Crosnes-ben A. Paillieux és D. Bois műtérkezése, kik a gumókat 1882. tavaszán a párisi Société nationale d'acclimatation-tól szerették, oda pedig Dr. Bretschneider-től, a pekingi orosz követség orvosától került. A hosszú úton csak 5 gumó maradt romlatlan, de azok elvette oly hatalmas fejlődésnek indultak, hogy minden egyes töke gazdag aratást nyújtott; a kinn hagyott gumók a második évre 2—3 ezret szaporítottak. Franciaországban és Angliában Crosnes név alatt terjedt el, mi tulajdonképp első tenyészítő helyének a neve. Németországban is természetik több helyt, legerősebben W. Harnpel Kopitzban.

Egy hektár föld 12000 kiló gumót képes szolgáltatni, 600 db. nyom 1 kilót. A földben észrevétlenül is visszamaradt gumók szintén fejlesztenek termő növényt, de háztartási használatra csak úgy válnak be gumók, ha legalább egyszer átültetik. Egy növény körülbelül 300 gumót terem.

Carrière a gumókban 16-8% keményítőt mennyiséget talált, A. Planta azonban állítóg meg nagyítóval sem főzötte azt föl; mi ha tény, akkor nem volna érdemes termesztetni. A legutóbbk nézete azonban oda hajlik, hogy megérdemli a Stachys affinis, Európában ez új főzelek növény a nagyban való tenyészést. *Hanusz István.*

Ü Z L E T.

Kimutatás a kecskeméti kereskedelmi iparhitelezet és népkán 1891. márc. havi forgalmáról.

Bevétel:		
Pénztárállás 1891. febr. 28-án	51,254	frt. 81 kr
Váltó visszafizetéséből	193,191	83 "
Felvételek után	65,515	79 "
Telepítvények	15,000	" "
Osztrák-magyar-bank bpesti főintézetének képvislete után	30,632	80 "
Kamatok után	4,171	31 "
Díjak	396	40 "
Köszömlői kamatok	23	41 "
Átírási díjak	76	" "
Nyugdíj-alap rón	17	35 "
Elhelyezett töke visszafizetés	22,884	21 "
	383,133	frt. 91 kr

Kiadás:		
Váltó lezároltálóra	180,370	frt. 66 kr
Folyószámlákra	77,169	74 "
Telepítvényekre	8,000	" "
Töke elhelyezés	55,000	" "
Időközi kamatok:		
a) Telepítvényekre	"	" "
b) Folyószámlákra	270	29 "
Üzleti költségek	2	40 "
Előnküi tiszteletdíj és tisztv. fizetése	521	66 "
Osztaléka	14	" "
Állami és községi adószámlán	"	" "
Állami illetékek a folyószámlák kifizetett kamataira	"	" "
Osztrák-magyar-bank bpesti főintézetének képvisletére	27,703	86 "
	349,052	frt. 61 kr
Pénztárállás 1891. márc. hó 31-én	34,081	frt. 30 kr
	383,133	frt. 91 kr

Kimutatás a „Kecskeméti Központi Takarékpénztár” 1891. é. márczius havi forgalmáról.

Bevétel:		
Mult havi pénztári maradvány	13,251	frt 90 kr
Fedezett váltók visszafizetése	3,235	" "
Biztosított váltók	4,030	" "
Leszámlítás	100,822	95 "
Különféle díjak	77	49 "
Folyó számlák	80,471	" "
Betétek	31,785	72 "
Visszafizetés	66,052	" "
Folyó költségtérítés	16	" "
Perköltség előleg	18	" "
Tartaléktöke	499	29 "
Kölelőn visszafizetés	470	" "
Értékpapir jóvátelem	3,719	61 "
Különféle kamatok	304,448	frt 96 kr

Kiadás:		
Fedezett váltók	2,465	" "
Biztosított váltók	3,540	" "
Leszámlítás	85,041	55 "
Kölelőn ingatlanra	3,970	" "
Jutalék	62	14 "
Folyó számlák	75,512	94 "
Betétek	62,138	60 "
Adó	"	" "
Visszafizetés	32,930	" "
Folyó költség	66	" "
Betétli kamatok	295	31 "
Különféle kamatok	514	06 "
Tisztai és szolgálóztatás	366	66 "
Osztalék	3,906	" "
Pénztári számla mint egyenleg	30,610	frt 70 kr
	304,448	frt 96 kr

Piaczi árjegyzék.		
1891. április 17-én.		
Tiszta borsó métermázsánként	8.50	król 8.70
Késztyer	7.90	8.10 "
Rozs	7.40	7.60 "
Arpa	6.80	7.00 "
Zsák	6.90	7.00 "
Tengeri kecskeméti mm.	6.65	6.70 "
Tengeri búntai	6.65	6.70 "
Köles métermázsánként	8.30	8.50 "
Krumpli	2.40	2.50 "
Széna	2.80	3.00 "
Szalma	—	— "
Szalonna	48.00	54.00 "

Vasúti menetrend (érvényes 1890. november 1-től.)

Budapest—Kecskemét közt:	
Személyvonat	Budapestről indul 7 óra 45 p. reggel Kecskemétre érke 10 " 48 " d. e.
Omnibusvonat	Budapestről indul 12 " 10 " délben Kecskemétre érke 4 " 4 " délut.
Gyorsvonat	Budapestről indul 1 " 40 " délut. Kecskemétre érke 3 " 35 " "
Omnibusvonat	Budapestről indul 3 " 20 " délut. Kecskemétre érke 7 " 15 " este
Személyvonat	Budapestről indul 7 " 20 " regg. Kecskemétre érke 10 " 35 " éjjel.
Gyorsvonat	Budapestről indul 9 " 30 " éjjel. Kecskemétre érke 11 " 32 " "
Kecskemét—Budapest közt:	
Személyvonat	Kecskemétről indul 4 óra 9 p. regg. Budapestre érke 7 " 20 " regg.
Omnibusvonat	Kecskemétről indul 8 " 9 " délut. Budapestre érke 11 " 55 " délb.
Gyorsvonat	Kecskemétről indul 12 " 27 " délb. Budapestre érke 2 " 19 " d. u.
Személyvonat	Kecskemétről indul 5 " 28 " d. u. Budapestre érke 8 " 30 " este.

Selyem-grenadint feketé és színes (minden színezéslyaban) 95 krtól 9 frt 25 krig méterenként (18 m hosszúság) egész rubrikára portó- és vámmentesen kelt **St. Hussenberg** (ez a legúj. udv. szállító) **Zürichben**. Mintak postafordítatával. Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasztandó. VII

NYILTTÉR.

Emésztési zavarok
gyomorcsorva, étvágytalanság, gyomorégés stb.
szárazság a légcsatorák hurrtja, bőnyakkeződés,
köhögés, rekedtség, mindezek oly bántalmak, melyek
ellen régi idők óta a

WATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legnagyobb érvényes
SAVANYÚVIZ
Kiváló sikerrel alkalmaztatik.

Május hó 1-re lakást keresek
3 esetleg 4 szobás, istálló és
jó pincze; ha alkalmas a meg-
vétel nincs kizárva
Bővebbet
Aczél Szabó Pál
úrnál. helyben.
87 (1-1)

Ház-eladás.
Alulírottak az I. tized, festő-
útcza 247. számú, valamint a VII.
tized, csongrádi-nagy-útcza 170.
számú, jó karban levő lakházai
szabadkézből azonnal eladóak.
Értekezhetni az első háznál.
86 3-1 **Kercserné Csabai Mária.**

HIRDETESEK.

Üzletátvételi tudósítás!

Alulírottak van szerencsém tisztelettel tudatni, miszerint a helyben 1853 óta fennálló GALLIA-féle könyvkeres-
kedés, tartozások és követelések nélkül vétel útján tulajdonomá lett és azt

GALLIA-féle könyvkereskedés
METZGER BÉLA

bejegyzett cég alatt fogom tovább folytatni.
Támaszkodva közel 22 évi könyvkereskedői működés alatt szerzett szakismereteimre, úgy mint azon körülményre,
hogy több mint 4 évi itt működésem alatt a helyi viszonyok és igények alapos megismerésére alkalmam volt, végre az
átvett üzletnek megfelelően kedvező anyagi viszonyaimra, azon reménynek vélek kifejezést adhatni, hogy a nagyérdemű
közönség minden, az ily üzlettel szemben támasztható igényeinek megteletni képes leendek.

Közvetlen összeköttetések a hazai összkönyvkereskedéssel, ép úgy, mint a világirodalom főpícazaival, lehetővé
teszik számomra, minden fölmerülhető szakmába vágó szükségletnek gyors és legelőnyösebb kielégíthetőségét.

Különös gondot fogok raktáram mindig teljes és a helyi viszonyoknak megfelelő kiegészítésére fordítani, nem-
külömben könyvkereskedéssel összekötött papír-, író-, és rajzser raktáram gondos fölszerelésével és a lehető legü-
tányosabb árakkal arra törekedni, hogy tisztelt vevőim megelégedését minden irányban kiérdemeljem.

Könyvkereskedésem ezentúl is azon helyzetben lesz, hogy **irodalmi újdonságokkal** azonnal megjelenésük után ki-
vánatra megtekintés végett is szolgálhasson. Bárhol megjelent vagy hirdetett és bármily nyelvű könyvek, térképek, tan-
szerek nálam is az eredeti bolti áron kaphatók, esetleg a legrovidebb idő alatt megrendelhetők.

A bel- és külföld összes hírlapjaira, folyóirataira, szakközlönyeire előzetéseket eredeti áron eszközölök. Jegyzé-
kekkel, prospektusokkal és mutatónyiszámokkal kívánatra ingyen, vidékre bérmentve szolgálók.

Közel 5000 kötetből álló magyar és német műveket tartalmazó **kölcsönkönyvtáramat** ezentúl folyton kiegészíteni
és új beszerzések által gyarapítani fogom.

Tisztelettel kérem tehát azon szíves bizalmat, melyben elődöm évek hosszú során át oly nagy mérvben részesült,
reám ruházni és új vállalatomban készséges szolgálataimnak minél sürűbb szíves igénybevételével támogatni és így lehetővé
tenni, hogy ama fontos kulturális és hazafias célokat, melyeket előmozdítani a magyar könyvkereskedelem is tagadhatat-
lanul hivatva van, ezen mélyen tisztelt város és vidéke területén a magam részéről is csekély tehetségemhez képest szol-
gálni képes legyek.

Részemről azon leszek, hogy tisztelt vevőim bizalmát és pártfogását kiismeretes, pontos és gyors kiszolgálással,
e m. tisztelt város polgárainak, — kiknek sorába lépni ezzel szerencsés vagyok, — jóindulatát pedig polgári és hazafias
kötelességeim hi teljesítéséül kiérdemeljem és mindenha megtartsam.

Kecskeméten, 1891. április hóban.

Mély tisztelettel

METZGER BÉLA,

mint a GALLIA-féle könyvkereskedés
METZGER BÉLA
cég tulajdonosa.

Földeladás.

Néhai özv. Szabó Lajosné hagyatékához tartozó szentkirályi
föld, az erdő alatt, kedvező feltételek mellett szabadkézből, őszi és
tavaszi vetéssel, azonnal eladó.

Értekezhetni Szabó Alberttal rácztemetősor 93. szám, vagy
Domján György úrral 6. tized csongrádi-kis-útcza 32. sz. házáznál.

Bécs, 1873. Érdem-érem.	Budapest, 1885. Nagy díszokl.	Eszék, 1889. Díszoklevél.	N.-Palánka, 1887. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél.
----------------------------	----------------------------------	------------------------------	----------------------------------	-------------------------------

CSIK JÓZSEF
csész. és kir. kizárólag szabadalmazott

első szerémi portland-cement és vízhatlanmészgyár
BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: **BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpart 8.**
A t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbírtokosok, községi és egyházi előjár-
ások, valamint a n. é. építőközönség kényelmére

Keoskeméten GYENES S. és FIA fűszer- és vaskereskedő uraknál
raktártartok, hol saját gyártmányú

Portland-cement és vízhatlan mész
folytonosan legjobb a egyenlő jó minőségben kapható. — Arjegyzőknek a magyarázatát kívánatra
készséggel megküldetük. 33 (30-9)

Páris, 1867. Bronz-érem.	Kecskemét, 1872. Ezüst-érem.	Ujvidék, 1875. Arany-érem.	Szeged, 1878. Érdem-érem.	Trieszt, 1883. Arany-érem.
-----------------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------------	-------------------------------

Szaotalan és nyomban száradó

10 m-re
1 kg.
1 ft. 50 kr.

Minden
festéket
beföd.

Christoph Ferenc
SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

1891. május 1-től kiadó. Ezen helyiség
mindig tiszta lakás volt; igen ajánlatos
a kistemplom terére néző egészséges
fekvésnél fogva. — Tudakozódhatni
ugyanott a háztulajdonos Dr. Szabó
Lászlónál.

Christoph Ferenc,
A vilábi szobapallo-fénylakk installálása és egyenlő gyártója,
Prága, K. Berlin.
Kapható Kecskeméten:
Gyenes és Fia uraknál.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött részéről ezennel
közhírré tétetik, hogy a néhai **Özv.**
Mayerfi Jánosné hagyatékához
tartozó **két db kecskeméti nép-
banki részvény** az 1258/1891.
sz. árszázeiki végzés értelmében, nyil-
vános árverés útján eladandó lévén,
árverési határidőül **1891. évi ápril**
hó 25-ik napjának reggeli 9 órája
az árszázeiki helyiségbe kitűzetik
azzal, hogy az árverési feltételek
addig is a jegyzői hivatalban, a
hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Kecskeméten, 1891. évi ápril
hó 14-én.

Dr. Csulyok Béla,

88 (1-1) árverészi jegyző.

Lakás-kiadás.

7-ik tized kistemplomtéren 29-ik
sz. alatti házban van 3 útczai szoba,
egy konyha, egy kis éléskamra, egy
nagy istálló, szin és mellék helyiség f.
évi május 1-től kiadó; ezen helyiség
mindig tiszta lakás volt; igen ajánlatos
a kistemplom terére néző egészséges
fekvésnél fogva. — Tudakozódhatni
ugyanott a háztulajdonos Dr. Szabó
Lászlónál.

8-ik tized halasi-nagy-útcza 5.
perc útca sarkán 24-ik sz. alatti
ház egészben vagy két részben folyó
évi május hó 1-től bére kiadó. Van
benne 4 padolt útczai szoba, egy ud-
vari szoba, két konyha, egy előszoba,
két pincze, két élés kis kamra és egy
nagy kamra, egy szin. Értekezhetni
Dr. Szabó László tulajdonossal kist-
templom téren saját házában 29-ik
szám alatt.

Hirdetmény.

Az egy éven alóli sertések
orbáncz elleni védoltását állat-
orvosaink, a mult 1890-ik évben szép
eredményrel teljesítették; mely körülmé-
ny, valamint annak szem előtt tar-
tása, hogy a sertéseket orbáncz ragály
ellen, csakis védoltással lehet biztosan
megoltalmazni: a védoltás folytatását
a sertés-tenyésztők érdekében, jövőre
is kívánatos és szükségessé tette.

Felhívtnak tehát az érdekelt sertés-
tartó gazdák, hogy sertéseiknek a f. év
május havában teljesítendő beolta-
tása végett, a gazdasági hivatalban
jelentkezzenek.

Megjegyzendő végül, hogy az oltás
díjja minden költséget beszámítva,
darabonként 15 krajczárban van meg-
állapítva.

Kecskemét, 1891. ápril 10.

Gazdasági hivatal.

A PARÁDI

ÉGVÉNYES-KÉNES SAVANYÚVIZ,

mely úgy tisztán, mint borral vegyítve a pusztító járványok ellen kedvelt üdítő ital.
Tej vagy savóval pedig nélkülözhetlen gyógyszer emésztési zavarok ellen, hurutos
légzőcsorvi, gyomor-, bél- és hólyag-bántalmak, aranyeres baj, máj és lép-
torlódás, valamint az idült csuszos vagy kőszvényes izzadmányok betegségeinél.

Hamisítatlan és mindig friss töltésben

NYIRÁDY LÁSZLÓ

szakavatott kecskeméti raktárosunknál kapható. 85 10-1

Gróf Károlyi Gyula ő excellentiája forráskezelőse Parádon.